

A PESTI DEKTEKTIV

érdekes műhelytitkai

A főkapitányság laboratóriumában géppel vizsgálják, milyen gyorsan nő a haj — Másfélmillió priuszlapot, negyedmillió újjlenyomatot és negyvenezer fényképet őriz a nyilvántartó — Műszer, amely lefényképezi, azután újra eltünteti a láthatatlan írást — A kvarclámpa fényében egyetlen vércsöpp elárulja a gyilkost

A bűnöző mindig egy lépéssel előbb jár, mint az üldöző, régi bűnügyi tétel ez. Előbb történik a bűntény, csak azután következnek az üldözések. Ezt az előnyt kell behozni a rendőrségnek, ügyességgel, felkészültséggel és olyan apparátusokkal, amelyek gyorsítják, könnyítik a bűnüldözés munkáját.

A nyomozás, a readórmunka ma már kinőtt a kalandos regények romantikus keretéből és a jó rendőr a maga munkája mellé segítségül hívja azokat a segédeszközöket, amelyeket a laboratórium, a vegyész, a technikus, a mechanikus nyújt. A budapesti rendőrségnél sem hiányzik ez a felkészültség. A mi rendőrségünk nem olyan gazdag, mint más külföldi metropolisok rendőrsége, de ami hiányzik anyagiakban, azt tudással és lelkesedéssel pótolják.

A bűnügyi nyilvántartóhivatal keretén belül működik a daktiloszkópiai intézet és a rendőrségi laboratórium, a pesti Scotland Yard technikai apparátusa, amelynek műhelytitkai érdekesebbek és izgalmasabbak, mint egy detektivregény.

A betörő névjegye

A legfontosabb és leggyakrabban igénybevett segédeszköz az újjlenyomat-vizsgálat, ennek igen érdekes a multja és eredete.

Galton nevű angol gyarmati tisztviselő fedezte fel, Galton Indiában szolgált, nagy ültetvényen, sokezer bennszülött munkás tartozott a keze alá. Ezek a hinduk nem tudtak írni. Hogy a fizetési nyugtákat elintézhesse, Galton rájuk parancsolt, hogy mártsák festékebe a hüvelyküket és szorítsák rá a nyugta hátlapjára. Mikor azután az újjlenyomatokat vizsgálta, rájött, hogy mindegyik különböző, egyetlen újjnyomat sem egyezik a másikkal. Galton később a londoni rendőrség egyik vezető tisztviselőjének, Henry-nek mesélt erről. Ekkor azután alaposan hozzálátott tanulmányozásához és kiderítették, hogy nincs a földkerekségen két olyan ember, akinek az újjnyomata egyforma lenne. Még az iktreké is különbözik.

Felfedezésük daktiloszkópia néven bevonult a bűnügyi praxisba. Először Angliában alkalmazták a daktiloszkópiát. A kontinensen a magyar rendőrség vezette be elsőnek, csak később fogadta el a többi rendőrség.

A bűnügyi nyomozás, a preventív bűnügyi szolgálat és a nyilvántartás, felismerés szempontjából szinte pótolhatatlan értéke van az újjnyomatomnak. Mint egy budapesti rendőr igen szellemesen és okosan megjegyezte: az újjlenyomat a betörő, a gyilkos, a bűnös névjegye. Mindenütt ott marad, ahol a bűnös járt.

Az újjvégek felületét szabadszemmel is látható bőrfodrok csikozzák. A Galton-Henry-rendszer képletekbe foglalta a különböző újjnyomatomintákat. Kilencféle újjnyomatomintát ismernek: íves, csomós, hurkos, jobbhurkos, balhurkos, örvényes, ikerhurkos, középtömlős és kivételesen szabálytalan újjnyomatomot.

Ha valakit letartóztatnak, újjnyomatomot vesznek róla s ezt a daktiloszkópiai hivatalban a képletek számával ellátva félreteszik. Később azután, ha az egyszer letartóztatott ember újra bűnözik és álnevet használ, megint újjnyomatomot vesznek róla, összevetik a hasonlóképletű újjnyomatomokkal és pár perc alatt kiderítik a személyazonosságát.

A bűncselekmények helyén betöréseknél, gyilkosságoknál mindig pontosan megvizsgálják minden tárgyat, a rajtuk talált újjnyomatomokat előhívják, lefényképezik és megőrzik, mert egy ilyen újjnyomat döntő bizonyíték lehet a nyomozásnál.

A fekete albumok és a galériák

Több mint negyedmillió újjlenyomatomot őriznek a daktiloszkópiai hivatalban.

A főkapitányság épületében tartják az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalt is. Itt különféle nyilvántartásokat vezetnek a bűnözőkről. Ha valakit a büntető hatóságok jogerősen elítélnék, nyilvántartó lapot készítenek róla, ez a priuszlapot tartalmaz. A priuszlapokat ad-

dig őrzik, amíg az elítélt ember nem tölti be nyolcvanadik életévét, akkor megsemmisítik. A budapesti bűnügyi nyilvántartóban őrzik a régi Nagy-Magyarország összes ilyen priuszlapjait, az évtizedek során közel másfélmillió gyűlt össze. Természetesen a priuszlapokat a legnagyobb diszkrécióval kezelik, magánemberek nem nézhetnek bele, csak hatóságok megkeresésére közlik, hogy valaki büntetve volt-e vagy nem.

Van azután néhány speciális nyilvántartás is. Hatalmas albumokban őrzik a különféle csoportokhoz tartozó bűnözők fényképeit. Külön nyilvántartó őrzi a zsebtolvajok, betörők, házaságszedelgők, pénzhamisítók fényképeit.

Ha valakit meglópnak a villamoson és panaszt tesz a rendőrségen, előveszik a villamos-specialista zsebtolvajok albumát, a károsult átnezi és egy-egy kép láttára rendszerint meglepődve kiált fel:

— Nini, éppen ilyen kinézésű ember állt mellett a villamos peronján!

De nemcsak ezek a fekete-albumok állnak rendelkezésre, hanem az egészen különleges nyilvántartások is. Egy nyilvántartás a pupos bűnözőket, másik a kancsalokat, harmadik a szepőseket, negyedik a sántákat sorolja fel, ugyanígy a gúnynevek szerint is csoportosítják őket.

Mint minden nagy metropolisnak, Budapestnek is vannak úgynevezett alvilági kerületei. A bűnözők műnyelvén galériának hívják az egyes alvilági fertályokat. Van angyalföldi, ferencvárosi és más galéria. A rendőrség galériák szerint is nyilvántartja a szokásos bűnözőket.

Összesen negyvenezer fényképet őriznek, ezek közül mintegy ötezer ábrázol megrögzött, notórius bűnösöket.

A laboratórium csodagépe

A daktiloszkópián és a nyilvántartáson kívül a rendőrségi laboratórium szakemberei és műszerei viszik előre a nyomozás munkáját.

A laboratórium legérdekesebb csodagépe a kvarclámpa: mindentudó gép, amely mindent lát, mindent megmutat és mindent leleplez.

Például gyanus váltó kerül a rendőrség elé. A kvarclámpa alá teszik, amelynek sugara elárulja a legparányibb törlést, javítást is. A kvarclámpa sugara nemcsak az írást, hanem a papírostok elváltozását is megmutatják.

Minden anyag reflektál erre a sugárra. Ha műselymszálat tesznek alá, pazar színeket ver vissza, míg az igazi selyem piszkossárga fényt ad.

Ugyanígy tájékoztatja a nyomozót egyetlen véresepp titkairól is. A véryom-elmélet igen fontos a rendőrség számára. A tudományos megállapítás szerint az emberi vér négy különböző véresoporra oszlik. Az állati vér ismét különböző, csak a tevé véresejtjei egyeznek meg az emberével. Egy-egy véresepp elárulhatja a gyilkost, ha előzőleg dulakodott áldozatával és maga is megsebesült.

A hajszál és szakállvizsgálatnál is döntő bizonyítékokat produkálhat a kvarclámpa. A rendőrség tudományos vizsgálatok nyomán megállapította, milyen gyorsan nő az emberi haj és a szakáll. Ha tehát a bűncselekmény helyén talált hajszálat a kvarclámpa, majd a mikroszkóp alatt megvizsgálják, ebből megállapíthatják, hogy a hajszál „tulajdonosa” mennyi idővel azelőtt vágatott hajat. Ugyanígy megvizsgálhatják az elfogott gyanúsított fején a hajszálat és ha minden egyezik, a gyilkost leleplezte a hajszál.

A kvarclámpa egyik érdekes tulajdonsága, hogy ha például alá tesznek papírlapot, amelyen titkos, láthatatlan írású üzenet áll, a lámpa fénye a láthatatlan vonásokat előhívja, a műszerbe szerelt különleges fényképezőgép pedig nyomban lefényképezi. Abban a pillanatban, amikor a lámpa alól elveszik a papírlapot, az előhívott láthatatlan írás természetesen újra



Tiszta gyapjú
KÖTÖTTRUHÁK
az összes divatos színekben
1. MODEL ára 24.80
2. MODEL ára 22.50
3. MODEL ára 19.50

Erős hő-nyaknak extra nagy kötötttruhák szintén jutányos áron kaphatók.



KÁLVIN TÉR 7

eltűnik, viszont a fénykép, a döntő bizonyíték, a rendőrség kezén marad.

A budapesti rendőrség történetében sok megrögzött izgalmas és érdekes leleplezés történt már a bűnügyi laboratórium segítségével. Nekünk nincs sok műszerünk, de azt, ami van,

ügyesen és jól használják. Kelety Géza főkapitányhelyettes, a nyilvántartó főnöke, helyettesével, Schiffler Ferenc főtanácsossal és Arenzt Emil kapitánnyal, érdemes és jó munkát végez a modern bűnüldözés terén.

SÁGI PÁL.

A BUDAPESTI HIRLAP
TELEFONSZÁMAI:

404-04, 444-05, 444-06,
444-07, 444-08, 444-09.